Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

14 май 2020 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Отпадъци — Директива 1999/31/ЕО — Съществуващи депа — Период на поддръжка на депото след закриването му — Удължаване — Разходи за депонирането на отпадъци — Принцип „замърсителят плаща“ — Действие на Директивата във времето“

По дело C-15/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) с акт от 18 декември 2018 г., постъпил в Съда на 10 януари 2019 г., в рамките на производство по дело

A.m.a. — Azienda Municipale Ambiente SpA

срещу

Consorzio Laziale Rifiuti — Co.La.Ri.,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев (докладчик), председател на състава, P. G. Xuereb и T. von Danwitz, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 27 ноември 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за A.m.a. — Azienda Municipale Ambiente SpA, от L. Opilio, G. Pellegrino и P. Cavasola, avvocati,

– за Consorzio Laziale Rifiuti — Co.La.Ri., от F. Tedeschini, avvocato,

– за Европейската комисия, от G. Gattinara и F. Thiran, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 януари 2020 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци (ОВ L 182, 1999 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 5, стр. 94).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между A.m.a. — Azienda Municipale Ambiente SpA (наричано по-нататък „A.M.A.“), което отговаря за осигуряването на услугата по събиране и депониране на твърди битови отпадъци на територията на община Рим (Италия), и Consorzio Laziale Rifiuti — Co.La.Ri., оператор на депо Malagrotta (регион Лацио, Италия), относно увеличаването на разходите, свързани с изпълнение на задължението на Co.La.Ri. да осигури поддръжката на това депо след закриването му за период от най-малко 30 години, вместо първоначално предвидените 10 години.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 25 и 29 от Директива 1999/31 гласят:

„(25) като има предвид, че за площадките за депа, които са били затворени преди датата на въвеждане на настоящата директива, не трябва да подлежат на разпоредбите, които последната съдържа в областта на процедурата по затваряне;

[…]

(29) като има предвид, че трябва да се вземат мерки, за да се гарантира исканата цена за депонирането на отпадъците да се определи така, че да покрие всички разходи по изграждането и експлоатацията на депото, включително, доколкото е възможно, финансовата сигурност или нейния еквивалент, която операторът трябва да осигури, както и разходите за закриването на депа, включително и необходимото управление след закриването“.

4 Член 1 от тази директива, озаглавен „Общи цели“, гласи в параграф 1:

„С оглед изпълнението на изискванията на Директива 75/442/ЕИО [на Съвета от 15 юли 1975 година относно отпадъците (ОВ L 194, 1975 г., стр. 39)], и по-специално членове 3 и 4 от нея, настоящата директива има за цел чрез строги експлоатационни и технически изисквания относно отпадъците и депата да предвиди мерки, процедури и насоки за предотвратяване или ограничаване, доколкото е възможно, на отрицателното въздействие върху околната среда, и по-специално замърсяването на повърхностните, на подземните води, почвата, въздуха, общо на околната среда, включително парниковия ефект, както и всеки произтичащ от това риск за здравето на човека, през целия жизнен цикъл на депото“.

5 Член 2 от посочената директива, озаглавен „Определения“, предвижда:

„По смисъла на настоящата директива:

[…]

ж) „депа“ са места за депониране на отпадъци и за тяхното съхраняване на или във земята (т.е. под земята), […]

[…]

л) „оператор“ е всяко физическо или юридическо лице, което отговаря за депата съгласно вътрешното законодателство на държавата членка, където се намират депата; те могат да бъдат различни от фазите на подготовката до полагането на последващи грижи;

[…]

н) „притежател“ е производителят на отпадъци или физическото или юридическото лице, което е техен собственик;

[…]“.

6 Съгласно член 3, параграф 1 от Директива 1993/31 държавите членки прилагат посочената директива за всяко депо по смисъла на член 2, буква ж) от нея.

7 Съгласно член 10 от същата директива, озаглавен „Разходи за депонирането на отпадъци“:

„Държавите членки приемат необходимите мерки, за да може общите разходи за инсталацията и експлоатацията на депо, включително, доколкото е възможно, разходите за финансовата гаранция или на нейния еквивалент, посочени в член 8, буква а), iv), както и предвидените разходи за закриването на площадката и на нейната поддръжка след закриването за период най-малко от тридесет години да бъдат покрити от изискваната от оператора цена за [обезвреждането] на всеки вид отпадъци в това депо. [При спазване на] изискванията на Директива 90/313 /ЕИО на Съвета от 7 юни 1990 г. за свободния достъп до информация в областта на околната среда [(ОВ L 158, 1990 г., стр. 56)], държавите членки трябва да осигурят прозрачност на процеса на събиране и използване на всяка информация за необходимите разходи“.

8 Член 13 от Директива 1999/31, озаглавен „Процедури по закриване и последващи грижи“, гласи в параграф 1:

„Държавите членки по целесъобразност приемат мерки в съответствие с разрешителното, за да може:

[…]

в) след окончателното закриване на депото операторът да отговаря за неговата поддръжка, за мониторинга и контрола по време на последващите грижи за такъв срок, какъвто е определен от компетентния орган, като се вземе предвид времето, през което депото може да представлява опасност.

Операторът уведомява компетентния орган за всяко неблагоприятно въздействие върху околната среда, установено чрез процедурите по контрол, и се съобразява с решението на компетентния орган за естеството и графика на корективните мерки;

г) толкова дълго време, колкото компетентният орган счита, че депото може да представлява опасност за околната среда, и без да се засяга каквото и да било общностно или национално законодателство по отношение на [отговорността на] притежателя на отпадъците, операторът на депото да е отговорен за мониторинга и анализа на газовете, отделяни от депата, и инфилтратите от площадките, както и режима на подземните води в околностите на депата, в съответствие с приложение III“.

9 Съгласно член 14 от тази директива, озаглавен „Съществуващи депа“:

„Държавите членки приемат мерки, за да могат разрешените депа или депата вече в експлоатация към момента на въвеждане на настоящата директива да продължат да действат само ако посочените по-долу мерки са приложени възможно най-рано и най-късно осем години, считано от датата, определена в член 18, параграф 1:

а) В срок от една година, считано от определената в член 18, параграф 1 дата, операторът на депо подготвя и представя за одобрение от компетентните органи план за подобряване на условията в депото, който включва изброените в член 8 елементи и всякакви корективни мерки, които той смята за необходими, за да спази изискванията на настоящата директива, с изключение на изложените в приложение I, точка 1.

б) След представянето на плана за подобрение компетентният орган взема окончателно решение относно продължаването на експлоатацията на базата на споменатия план за подобрение и на настоящата директива. Държавите членки приемат необходимите мерки, за да може в най-кратки срокове, в съответствие с член 7, буква ж) и член 13, да се пристъпи към закриване на депата, които не са получили разрешително за продължаване на дейността в съответствие с член 8.

в) На основата на представения план за подобрение компетентният орган разрешава необходимата дейност и определя преходен период за изпълнението на плана. Всяко съществуващо депо трябва да отговаря на изискванията на настоящата директива, с изключение на тези от приложение I, точка 1, най-късно осем години, считано от датата, определена в член 18, параграф 1.

[…]“.

10 Член 18 от посочената директива гласи, че държавите членки въвеждат в сила разпоредбите, необходими за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от две години след нейното влизане в сила и незабавно информират Комисията за това. Съгласно член 19 от Директивата тя влиза в сила на 16 юли 1999 г.

Италианското право

11 Директива 1999/31 е транспонирана в италианското право с decreto legislativo n. 36 — Attuazione della direttiva 1999/31/CE relativa alle discariche di rifiuti (Законодателен декрет № 36 за транспониране на Директива 1999/31 относно депонирането на отпадъци) от 13 януари 2003 г. (редовна притурка към GURI бр. 59 от 12 март 2003 г.). Членове 15 и 17 от този декрет, в редакцията им приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Законодателен декрет № 63“), транспонират съответно членове 10 и 14 от Директива 1999/31.

12 Съгласно член 15 от Законодателен декрет № 36/2003:

„Цената за депонирането на отпадъци в депото трябва да покрива разходите за изграждането и експлоатацията на инсталацията, разходите за предоставяне на финансова гаранция, както и предвидените разходи за закриване на инсталацията и за нейната поддръжка след закриването за периода, посочен в член 10, параграф 1, буква i)“.

13 Член 10, параграф 1 от този декрет е отменен с decreto legislativo n. 59 — Attuazione integrale della direttiva 96/61/CE relativa alla prevenzione e riduzione integrate dell'inquinamento (Законодателен декрет № 59 за цялостно транспониране на Директива 96/61/ЕО за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) от 18 февруари 2005 г. (редовна притурка към GURI бр. 93 от 22 април 2005 г.).

14 Член 17, параграф 1 от Законодателен декрет № 36/2003 гласи:

„Вече разрешените към датата на влизане в сила на настоящия декрет депа могат да продължат да получават до 31 декември 2006 г. отпадъците, за които са били одобрени".

15 Член 17, параграф 3 от този законодателен декрет предвижда срок за адаптиране на съществуващите депа към новите изисквания по следния начин:

„В срок от шест месеца, считано от датата на влизане в сила на настоящия декрет, притежателят на разрешителното по параграф 1 или упълномощеният от него оператор на депото представя на компетентния орган план за подобряване на условията в депото в зависимост от критериите по настоящия декрет, включително финансовите гаранции по член 14".

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

16 A.M.A — дружество, притежавано от община Рим (Италия), е концесионер на дейността по събиране, превозване, обработка, рециклиране и обезвреждане на битови отпадъци на територията на тази община.

17 С договор от 26 януари 1996 г. то възлага на Co.La.Ri — до 31 декември 2005 г. — дейността по обезвреждане на твърди битови отпадъци чрез депониране в депо Malagrotta. По силата на този договор A.M.A. е „притежател" по смисъла на член 2, буква н) от Директива 1999/31, а Co.La.Ri е „оператор" по смисъла на член 2, буква л) от тази директива. Всички отпадъци на община Рим са се депонирали в депо Malagrotta до закриването му.

18 От преписката, с която разполага Съдът, е видно, че в съответствие с член 10 от Директива 1999/31 периодът на поддръжка на депо Malagrotta след закриването му, който съгласно посочения договор първоначално е бил 10 години, е удължен на 30 години.

19 С арбитражно решение A.M.A. е осъдено да плати на Co.La.Ri. сумата от 76 391 533,29 EUR за разходите, свързани с изпълнение на задължението на последното да осигури поддръжката на депото за период от най-малко 30 години. A.M.A. обжалва това решение пред Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим, Италия). Последният потвърждава посоченото решение, като приема, че разпоредбите на Директива 1999/31 се прилагат към всички депа, които вече са били в експлоатация към момента на влизане в сила на Законодателен декрет № 36/2003. A.M.A. подава касационна жалба срещу решението на Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим).

20 Запитващата юрисдикция изразява съмнения относно съвместимостта с правото на Съюза на изводите на Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим) относно прилагането на разпоредби от Директива 1999/31 — като разпоредбите относно разходите за поддръжка — към съществуващо депо, като това на Malagrotta. Според A.M.A. Законодателен декрет № 36/2003 само предвиждал преходен период за съществуващите депа, най-вероятно за привеждането им в съответствие, но не казвал нищо за финансовата тежест по поддръжката на тези депа след евентуалното им закриване.

21 В това отношение запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно съвместимостта на задължението на притежателя да поеме разходите за поддръжка на депото след закриването му в разрез с договора между притежателя и оператора, който ограничава периода на поддръжка на 10, а не на 30 години, като същевременно включва разходите за депонираните преди влизането в сила на Законодателен декрет № 36/2003 отпадъци.

22 При тези обстоятелства Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Съвместимо ли е с членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО тълкуването на Corte d'Appello (Апелативен съд) за прилагане с обратно действие на членове 15 и 17 от Законодателен декрет № 36/2003, които транспонират в националното право посочените разпоредби [на правото на Съюза], в резултат на което съществуващите депа, които вече притежават разрешително за експлоатация, се обвързват безусловно с наложените с тези разпоредби задължения, и по-специално с удължаването от десет на тридесет години на срока за следексплоатационните грижи на съществуващите депа?

2) По-конкретно, съвместимо ли е с членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО — които съответно приканват държавите членки да приемат „необходимите мерки, за да може общите разходи за инсталацията и експлоатацията на депо, включително, доколкото е възможно, разходите за финансовата гаранция или на нейния еквивалент, посочени в член 8, буква а), iv), както и предвидените разходи за закриването на площадката и на нейната поддръжка след закриването за период най-малко от тридесет години да бъдат покрити от изискваната от оператора цена за унищожаването на всеки вид отпадъци в това депо“ и „мерки, за да могат разрешените депа или депата вече в експлоатация към момента на въвеждане на настоящата директива да продължат да действат“ — тълкуването на Corte d'Appello (Апелативен съд), който възнамерява да приложи членове 15 и 17 от Законодателен декрет № 36/2003 към съществуващите депа, които вече притежават разрешително за експлоатация, въпреки че при изпълнение на така наложените задължения, включително що се отнася до посочените депа, член 17 ограничава мерките за транспониране, като установява преходен период и не предвижда никаква мярка за смекчаване на финансовите последици, които възникват за „притежателя“ от удължаването?

3) Съвместимо ли е с членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО тълкуването на Corte d'Appello (Апелативен съд), който възнамерява да приложи посочените членове 15 и 17 от Законодателен декрет № 36/2003 към съществуващите депа, които вече притежават разрешително за експлоатация, включително що се отнася до финансовите тежести, произтичащи от така наложените задължения, и по-специално от удължаването на срока за следексплоатационните грижи от десет на тридесет години, възлагайки тези финансови тежести на „притежателя“ и легитимирайки по този начин изменение в ущърб на притежателя на тарифите, установени в договорите, уреждащи дейността по депониране на отпадъци?

4) Накрая, съвместимо ли е с членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО тълкуването на Corte d'Appello (Апелативен съд), който възнамерява да приложи посочените членове 15 и 17 от Законодателен декрет № 36/2003 към съществуващите депа, които вече притежават разрешително за експлоатация, включително що се отнася до финансовите тежести, произтичащи от така наложените задължения, и по-специално от удължаването на срока за следексплоатационните грижи от десет на тридесет години, приемайки, че за целите на определянето на тези тежести ще бъдат взети предвид не само отпадъците, които ще бъдат депонирани, считано от влизането в сила на разпоредбите за транспониране, но и отпадъците, които вече са били депонирани?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

23 Co.La.Ri. оспорва допустимостта на преюдициалното запитване.

24 То изтъква, че въпросите на запитващата юрисдикция са без значение за разрешаване на спора по главното производство и че вече са били решени с установяването на недопустимостта на основанията за обжалване. Всъщност според Co.La.Ri. задължението му да поеме разходите за поддръжка на депо Malagrotta след закриването му не е било оспорено по същество пред Corte d'appello di Roma (Апелативен съд Рим) и следователно е придобило сила на пресъдено нещо.

25 Co.La.Ri. твърди също че запитващата юрисдикция не излага правни основания, които да оправдаят сезирането на Съда, и смята, че няма реално разминаване в тълкуването на разпоредбите, предмет на главното производство, за целите на решаване на спора по главното производство.

26 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда член 267 ДФЕС въвежда производство за пряко сътрудничество между Съда и юрисдикциите на държавите членки. В рамките на това производство, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, всяка преценка на обстоятелствата по делото е от компетентността на националния съд, който следва да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда, докато Съдът е оправомощен единствено да се произнася по тълкуването или валидността на дадена разпоредба от правото на Съюза с оглед на фактите, които са му посочени от националния съд (решение от 16 юни 2015 г., Gauweiler и др., C-62/14, EU:C:2015:400, т. 15 и цитираната съдебна практика).

27 От това следва, че отправените от националните юрисдикции въпроси се ползват с презумпция за релевантност и че Съдът може да откаже да се произнесе по тези въпроси само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. в този смисъл решение от 10 декември 2018 г., Wightman и др., C-621/18, EU:C:2018:999, т. 27 и цитираната съдебна практика).

28 В случая в акта за преюдициално запитване Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд) посочва причините, поради които иска от Съда да тълкува членове 10 и 14 от Директива 1999/31 и да определи предвидените в тази директива правила.

29 По-конкретно той пита Съда — във връзка със спор относно разходите за закриване на депо за отпадъци и за поддръжката му след закриването — за съдържанието и обхвата на задълженията, които тези разпоредби евентуално пораждат за съответната държава членка, за оператора на депото за отпадъци и за притежателя на отпадъците, както и за съвместимостта с тези разпоредби от Директива 1999/93 на мерките за транспониране, което означава, че настоящото решение има конкретно значение за разрешаване на спора в главното производство.

30 От това следва, че преюдициалното запитване е допустимо и следователно трябва да се отговори на въпросите на запитващата юрисдикция.

По преюдициалните въпроси

31 С въпросите си, които трябва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 10 и 14 от Директива 1999/31 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат тълкуване на национална разпоредба, съгласно което депо за отпадъци в експлоатация към датата на транспониране на тази директива е длъжно да спазва произтичащите от нея задължения, и по-специално задължението за удължаване на периода за поддръжка на това депо след закриването му, без да се прави разграничение в зависимост от датата на депониране на отпадъците и без да се предвиждат мерки за ограничаване на финансовите последици от удължаването за притежателя на отпадъците.

32 Най-напред следва да се припомни, че както е видно от член 1 от Директива 1999/31, общата цел на тази директива е да предвиди чрез строги експлоатационни и технически изисквания относно отпадъците и депата мерки, процедури и насоки за предотвратяване или ограничаване, доколкото е възможно, на отрицателното въздействие върху околната среда, и по-специално замърсяването на повърхностните, на подземните води, почвата, въздуха, общо на околната среда, включително парниковия ефект, както и всеки произтичащ от това риск за здравето на човека, през целия жизнен цикъл на депото.

33 Съгласно член 3, параграф 1 от тази директива тя се прилага за всяко депо по смисъла на член 2, буква ж) от същата, като депо за обезвреждане на отпадъци чрез депонирането им на или във земята.

34 Освен това от съображение 25 от Директива 1999/31 следва, че депата, които са били затворени преди датата на транспониране на тази директива, са изключени от приложното поле на съдържащите се в нея разпоредби в областта на процедурата по затваряне. Освен това съгласно член 18, параграф 1 във връзка с член 19 от тази директива държавите членки въвеждат в сила разпоредбите, необходими за да се съобразят с Директивата национални разпоредби не по-късно от две години, считано от 16 юли 1999 г.

35 Така само депата, които вече са били закрити преди датата на транспониране на Директива 1999/31 и най-късно на 16 юли 2001 г., не са обвързани от задълженията по тази директива в областта на закриването. Не такъв е случаят с депо Malagrotta, което все още е в експлоатация към тази дата, обстоятелство, по което страните по главното производство не спорят.

36 В това отношение трябва да се уточни, че съгласно член 14 от посочената директива държите членки трябва да приемат мерки, за да може разрешените депа или депата в експлоатация към тази дата да продължат да функционират само ако всички мерки по този член са приложени възможно най-рано и най-късно до 16 юли 2009 г. (решение от 25 февруари 2016 г., Комисия/Испания, C-454/14, непубликувано, EU:C:2016:117, т. 35).

37 От практиката на Съда следва, че посочения член установява дерогационен преходен режим, за да се приведат тези депа в съответствие с новите изисквания в областта на околната среда (вж. в този смисъл решения от 9 април 2014 г., Ville d'Ottignies-Louvain-la-Neuve и др., C-225/13, EU:C:2014:245, т. 33 и 34 и от 25 февруари 2016 г., Комисия/Франция, C-454/14, непубликувано, EU:C:2016:117, т. 36).

38 Освен това член 14, буква б) от Директива 1999/31 изисква, от една страна, компетентният орган да вземе окончателно решение относно продължаването на експлоатацията на базата на план за подобряване и на посочената директива, и от друга страна, държавите членки да приемат необходимите мерки, за да може в най-кратки срокове да се пристъпи към закриване на депата, които не са получили разрешително за продължаване на дейността си (решение от 25 февруари 2016 г., Комисия/Испания, C-454/14, непубликувано, EU:C:2016:117, т. 37).

39 Член 14, буква в) от посочената директива по същество предвижда, че въз основа на представения план за подобряване компетентният орган разрешава необходимата дейност и определя преходен период за изпълнението на този план, като същевременно уточнява, че всяко съществуващо депо трябва да отговаря на изискванията на същата директива — с изключение на тези от приложение I, точка 1 — преди 16 юли 2009 г. (решение от 25 февруари 2016 г., Комисия/Испания, C-454/14, непубликувано, EU:C:2016:117, т. 38).

40 Трябва да се констатира, че член 14 от Директива 1999/31 не може да се тълкува в смисъл, че изключва прилагането на други разпоредби от тази директива към съществуващите депа.

41 По-специално, що се отнася до разрешените депа или депата в експлоатация към датата на транспониране на Директива 1999/31, които впоследствие са обект на последваща процедура по закриване, като депо Malagrotta, следва да се приеме, че те трябва да отговарят на предписанията на член 13 от тази директива относно процедурата по закриване и управление след закриването.

42 Задълженията за поддръжка на депото след закриването му, установени в член 13, буква в) от Директива 1999/31, се прилагат най-късно до изтичане преходния период. Операторът трябва да осигури поддръжката, мониторинга и контрола на депото след закриването му за такъв срок, какъвто е определен от компетентния орган, като се вземе предвид времето, през което депото може да представлява опасност.

43 Тази разпоредба трябва да се тълкува във връзка с член 10 от Директивата, който предвижда по-специално че държавите членки вземат мерки, за да може предвидените разходи за закриването на площадката и на нейната поддръжка след закриването за период най-малко от 30 години да бъдат покрити от изискваната от оператора цена за обезвреждането на всеки вид отпадъци в това депо.

44 Съдът вече е установил директния ефект на този член, който възлага по недвусмислен начин на държавите членки задължение за постигането на точен резултат, без да предвижда никакви условия за прилагането на установеното в него правило. Всъщност тази разпоредба изисква държавите членки да вземат мерки, за да се гарантира, че исканата цена за обезвреждането на отпадъци чрез депонирането им се определя така, че да покрие всички разходи по изграждането и експлоатацията на депото. Съдът е уточнил, че тази разпоредба не налага на държавите членки определен метод във връзка с финансирането на разходите на депата (решение от 24 май 2012 г., Amia, C-97/11, EU:C:2012:306, т. 34 и 35).

45 От това следва, на първо място, че съгласно членове 10, 13 и 14 от Директива 1999/31 операторът на депо в експлоатация към датата на транспониране на тази директива трябва да е длъжен да гарантира поддръжката на депото след закриването му за период от най-малко 30 години.

46 В случая от информацията, която се съдържа в предоставената на Съда преписка, е видно, че задължението на Co.La.Ri да управлява депо Malagrotta в крайна сметка произтича от плана за подобряване, приет в съответствие с разпоредбите на член 14 от Директива 1999/31 и на член 17 от Законодателен декрет № 36/2003 и одобрен от компетентния орган. Въз основа на този план Co.La.Ri трябва да поеме всички задължения за поддръжка на депо Malagrotta след закриването му за предвидения в директивата минимален период — 30 години, вместо за първоначално предвидените 10 години.

47 На второ място, що се отнася до въпросът дали с оглед прилагането на тези задължения трябва да се установи разграничение в зависимост от датата на пристигане на отпадъците, трябва да се констатира, че Директива 1999/31 не предвижда диференцирано прилагане на посочените задължения в зависимост от това дали отпадъците са получени и депонирани преди или след

изтичане на срока за транспониране на тази директива, нито в зависимост от мястото на депониране на тези отпадъци в депото. Както следва от текста на член 10 от тази директива, задължението за поддържане на депото след закриването му за период от най-малко 30 години се отнася общо до обезвреждането на всеки вид отпадък в това депо.

48 При това положение и като се има предвид целта на Директива 1999/31, не може да се приеме, че задължението за поддържане на депото след закриването му се прилага, от една страна, за период от 10 години по отношение на отпадъците, които са били депонирани в него преди изтичане на срока за транспониране, и от друга страна, за период от 30 години по отношение на отпадъците, които са били депонирани в депото след изтичане на този срок.

49 Ето защо трябва да се счете, че задължението за поддържане на депото след закриването му за период от най-малко 30 години, което е предвидено в член 10 от Директива 1999/31, се прилага независимо от датата на депониране на отпадъците. Следователно това задължение по принцип се отнася до цялото разглеждано депо.

50 На трето място, що се отнася до финансовите последици от определянето или удължаването на периода за поддръжка на депото след закриването му на най-малко 30 години, следва да се припомни, че член 10 от Директива 1999/31 изисква, както следва и от съображение 29 от тази директива, държавите членки да вземат мерки, за да се гарантира, че исканата цена за обезвреждането на отпадъци чрез депонирането им се определя така, че да покрие всички разходи по изграждането и експлоатацията на депото (решения от 25 февруари 2010 г., Pontina Ambiente, C-172/08, EU:C:2010:87, т. 35 и от 24 май 2012 г., Amia, C-97/11, EU:C:2012:306, т. 34). Както посочва генералният адвокат в точка 56 от заключението си, тези разходи включват предвидените разходи за закриването на площадката на депото и за поддръжката след закриването му за период от най-малко 30 години.

51 Това изискване е израз на принципа „замърсителят плаща“, съгласно който — както Съдът вече е постановил във връзка с Директива 75/442 и Директива 2006/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно отпадъците (ОВ L 114, 2006 г., стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 16, стр. 45) — разходите за обезвреждане на отпадъци трябва да се поемат от техните притежатели. Прилагането на този принцип е в съответствие с целта на Директива 1999/31, която съгласно член 1, параграф 1 е да се изпълнят изискванията на Директива 75/442, и по-специално на член 3 от същата, който, наред с останалото, задължава държавите членки да предприемат необходимите мерки за насърчаване на предотвратяването или намаляването на генерирането на отпадъци (решение от 25 февруари 2010 г., Pontina Ambiente, C-172/08, EU:C:2010:87, т. 36 и цитираната съдебна практика).

52 Освен това Съдът вече е установил, че доколкото в действащото право на Съюза липсва правна уредба, приета на основание на член 192 ДФЕС, която да налага на държавите членки точно определен метод за финансирането на разходите за инсталиране и експлоатация на депа за отпадъци, по избор на държавите членки това финансиране може да се осигури чрез данък, такса или по какъвто и да е друг ред (вж. по аналогия решения от 16 юли 2009 г., Futura Immobiliare и др., C-254/08, EU:C:2009:479, т. 48 и от 25 февруари 2010 г., Pontina Ambiente, C-172/08, EU:C:2010:87, т. 33).

53 Така независимо от националните норми, които уреждат площадките за депониране, тези норми трябва да гарантират, че притежателите, които депонират отпадъци за обезвреждане, действително ще поемат всички експлоатационни разходи на тези площадки. Всъщност ако операторът на такива депа бъде обременен с такива разходи, той ще трябва да поеме разходи, свързани с обезвреждането на отпадъци, които не е генерирал, а просто осигурява обезвреждането им в рамките на дейността си по предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решение от 25 февруари 2010 г., Pontina Ambiente, C-172/08, EU:C:2010:87, т. 37 и 38).

54 Това тълкуване е в съответствие със задължението за предотвратяване или ограничаване, доколкото е възможно, на отрицателното въздействие върху околната среда, така както произтича от принципа „замърсителят плаща“. Както посочва генералният адвокат в точка 62 от заключението си, макар в контекста на член 10 Директива 1999/31 да не посочва изрично този принцип, съгласно член 191, параграф 2 ДФЕС той е основен принцип на правото на Съюза в областта на околната среда и поради това задължително трябва да се вземе предвид при тълкуването му.

55 От това следва, че макар по силата на член 10 от Директива 1999/31 съответната държава членка да трябва да вземе мерки, за да гарантира, че исканата цена за обезвреждането на отпадъци чрез депонирането им се определя така, че да покрие всички разходи по закриването на депото и поддръжката след закриването му, което следва да се провери от запитващата юрисдикция, този член не може да се тълкува в смисъл, че задължава тази държава членка да приеме мерки за ограничаване на финансовите последици за притежателя на отпадъците от евентуално удължаване на периода на поддръжка на съответното депо.

56 Що се отнася до довода, че принципите на правна сигурност и на забрана за прилагане на закона с обратна сила са били нарушени с удължаването на срока за поддръжка на депата без оглед на датата на депониране на отпадъците и без ограничаване на финансовите последици за притежателя на отпадъците, от постоянната практика на Съда безспорно следва, че за да се гарантира спазването на принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, материалноправните норми на правото на Съюза следва да се тълкуват в смисъл, че се отнасят до заварени при влизането им в сила положения само доколкото от текста, целите или структурата им ясно личи, че трябва да имат именно такова действие (решение от 14 март 2019 г., Textilis, C-21/18, EU:C:2019:199, т. 30 и цитираната съдебна практика).

57 Следва да се припомни обаче, че новата правна норма се прилага от момента на влизане в сила на акта, с който тя се въвежда, и че макар да не се прилага към правните положения, възникнали и окончателно установени преди това влизане в сила, новата правна норма се прилага незабавно спрямо бъдещите последици на положение, възникнало при действието на стария закон, както и спрямо новите правни положения. Без да се засяга принципът на забрана на прилагането на правните актове с обратна сила, изключения са възможни единствено ако новата правна норма е придружена от особени разпоредби, които определят изрично условията за прилагането ѝ във времето (вж. в този смисъл решение от 26 март 2015 г., Комисия/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, т. 32 и цитираната съдебна практика).

58 Както бе посочено в точки 34 и 35 от настоящото решение обаче, предвиденото в член 10 от Директива 1999/31 определяне на срок за поддръжка на депо след закриването му от най-малко 30 години не се отнася до депата, които са закрити преди датата на транспониране на тази директива. Следователно то не се отнася до правните положения, възникнали и окончателно установени преди тази дата, и следователно няма обратно действие. То обаче представлява, както по отношение на оператора на това депо, така и на притежателя на депонираните в него отпадъци, случай на прилагане на нова правна норма спрямо бъдещите последици на положение, възникнало при действието на стария закон.

59 В случая депо Malagrotta е било в експлоатация към датата на транспониране на посочената директива, а закриването му е станало по време на нейното действие.

60 Трябва да се добави, че предвидените разходи за поддръжка на депо след закриването му по смисъла на член 10 от Директива 1999/31 трябва реално да са свързани с въздействието, което депонираните в дадено депо отпадъци биха могли да окажат върху околната среда. В това отношение трябва да се направи оценка на всички релевантни обстоятелства относно количеството и вида на депонираните в депото отпадъци, които могат да възникнат по време на поддръжката на депото след закриването му.

61 За да се определи размер на разходите за поддръжка на депо след закриването му, който позволява да се постигне ефективно и съразмерно целта по член 1, параграф 1 от Директива 1999/31, а именно да се ограничи опасността от дадено депо за околната среда, при тази оценка трябва да се отчитат и вече направените от притежателя разходи, както и предвидените разходи за услугите, които ще бъдат предоставени от оператора.

62 В случая сумата, която Co.La.Ri има право да претендира от A.M.A, трябва да се определи, като се вземат предвид посочените в точки 60 и 61 по-горе елементи, които в съответствие с член 14, параграф 1, буква а) от Директива 1999/31 се съдържат в плана за подобряване на депото, който се представя на компетентния орган. Освен това размерът на тази сума трябва да се определи, така че да покрие само увеличаването на разходите за поддръжка, свързани с удължаването с 20 години на периода на поддръжка след закриване на депото, което трябва да се провери от запитващата юрисдикция.

63 Предвид изложените съображения на поставените въпроси трябва да се отговори, че членове 10 и 14 от Директива 1999/31 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат тълкуване на национална разпоредба, съгласно което депо за отпадъци в експлоатация към датата на транспониране на тази директива е длъжно да спазва произтичащите от нея задължения, и по-специално задължението за удължаване на периода за поддръжка на това депо след закриването му, без да се прави разграничение в зависимост от датата на депониране на отпадъците и без да се предвиждат мерки за ограничаване на финансовите последици от удължаването за притежателя на отпадъците.

По съдебните разноски

64 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Членове 10 и 14 от Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат тълкуване на национална разпоредба, съгласно което депо за отпадъци в експлоатация към датата на транспониране на тази директива е длъжно да спазва произтичащите от нея задължения, и по-специално задължението за удължаване на периода за поддръжка на това депо след закриването му, без да се прави разграничение в зависимост от датата на депониране на отпадъците и без да се предвиждат мерки за ограничаване на финансовите последици от удължаването за притежателя на отпадъците.

Подписи